

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorvm Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs I. Quid videbis in Sunamite, nisi choros castrorum? Quam pulchri
sunt gressus tui in calceametis, filia principis: iuncturae foeminum tuorum,
sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

qui nectimidus in bono, nec audax in malo inuenitur. Similiter & in cæteris videri potest virtutibus, ex quarum consideratione iuxta se positarum intelligitur qualitas vitiorum.

Quid quadrigam diaboli, & Dei constituat,

Ex tota ergo materia huiusmodi carnali scilicet & spirituali quadrifariam distincta, vnum quoddam fit materiaturum, quod in se quasi geminam præfert quadrigam carnis & spiritus, cui præsit aurigans vel Deus vel Diabolus; sed Deus regens, saluans & viuificans; Diabolus subuertens, damnans, & occidens. Nomen quidem æquiucum est, quod cum vtrobi-que *quadriga* appelletur, definitione tamen diuersum est: nā per suggestionem Diaboli & delectationem carnis, consensum quoque spiritus, & consuetudinem mali operis à Deo deficere, est quadrigam Diaboli esse; & è cōuerso, per suggestionem verò Dei, & delectationem animæ, consensum quoque spiritus, & consuetudinem boni operis ad Deum proficere, est quadrigam Dei esse: Et è cōuerso, quadriga quoque Dei est mens, quatuor virtutibus quas supra posuimus, hoc est prudentia, iustitia, temperantia, fortitudine quadrata; cui opponitur quadriga Diaboli, mens scilicet quatuor vitij ipsius virtutibus contrarijs, hoc est stultitia, iniquitate, luxuria, formidine eneruata.

Clamat ergo Ecclesia, siue ip-

se sponsus per Ecclesiam Sunamiti, reuertere, reuertere, reuertere, reuertere, Quot modis quis delinquit, totidem se debet ad Deum cōuertere. reuertere, vt quæ quatuor his modis deliquerat, quatuor quoque pœnitentiæ fructus ad Deum reuertendo, & hæc in se per Dei gratiam & virtutem animi mortificando offerat. Reuertere, inquit, per pœnitentiam & satisfactionem præteritorum malorum, reuertere per contemptum sæculi, reuertere per mortificationem carnis, reuertere per virtutum constantiam. Reuertere autem vt intuemur te, hoc est, vt postquam pœnitentiam egeris misereamur tui. Videre enim Dei est misereri: vnde Psalmista ad Deum, respice, inquit, in me, & miserere mei; & contra auersio vultus eius, ira est illius, sicut idem psalmista dicit, auertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus. Videre Dei est misereri. Psal. 85. Psal. 29.

Quod autem pluraliter dicit vt intueamur te, modus ille locutionis est in Deo, quo alibi dicit, faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, qui modus inducitur propter pluralitatem personarum in sancta Trinitate. Gen. 1.

CAPVT SEPTIMVM.

- I. Quid videbis in Sunamite, nisi choros castrorum? Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis: iunctura forminum tuorum

tuorum sicut monilia, quæ fabricata sunt manu artificis.

2. Umbilicus tuus sicut crater tornatilis nunquam indigens poculis. Venter tuus sicut aceruus tritici, vallatus li-
lijs.
3. Duo vbera tua, sicut duo hinnuli capree camelli.
4. Collum tuum sicut turris eburnea. Oculi tui sicut piscina in Efebon, quæ sunt in portâ filia multitudinis. Nasus tuus sicut turris Libani, quæ respicit contra Damascum.
5. Caput tuum sicut carmelus: & coma capitis tui sicut purpura Regis iuncta canalibus.
6. Quam pulchra es & quam decora charissima in delicijs.
7. Statura tua assimilata est palme, & vbera tua botris.
8. Dixi, ascendam in palmam & apprehendam fructus eius: & erunt vbera tua sicut botri vineæ, & vox oris tui sicut odor malorum.
9. Guttur tuum sicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum, labijsq; & dentibus illius ad ruminandum.
10. Ego dilecto meo, & ad me conuersio eius.
11. Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.
12. Manè surgamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punica: ibi dabo tibi vbera mea.
13. Mandragora dederunt odorem in portis nostris. Omnia pomæ noua & pætera, dilecte mi, seruauit tibi.

VERSUS I. CAP. SEPTIMI.

Quid videbis in Sunamite, nisi choros castrorum? Quam pulchri sunt gressus tui in calceamētis, filia principis: iunctura seminum tuorum, sicut monilia quæ fabricata sunt manu artificis.

Quam diu Iuda erroris sui vinculo, siue qualibet anima peccati iugo tenebatur captiua, nulla in ea iocunditas, sed miseria videri poterat, quia & illa inter pugnam literæ & spiritus, & ista inter pugnam carnis & spiritus meliore parte semper inferior erat: nam illa solam literam sequebatur, ista carnem. At vbi per pœnitentiam illa sensum spirituale agnouit & recepit, ista carnis amore calcato secundum spiritum viuere cepit, benignus Pater vtrūq; misericorditer suscipiens ostendit suum eis adiutorium impensurum, ut veram iam & plenam libertatem adeptæ, & quasi victoriam de parte sibi aduersa consecuta, deuotas ei laudes carne & spiritu lætabunda persoluat. Hoc. n. ipse per Prophetam promittit dicens, reuertimini ad me, Malac. 3. & ego reuertar ad vos. Vnde & eorum conuersioni congaudens dicit Ecclesiæ, quid videbis in Sunamite, nisi choros castrorum? In choris quippe concorditer resonantia melodiarum alternatio ostenditur, in castris vero bellatorum societas pro tuitione colligitur. Quid ergo sunt chori castrorum, nisi laudes bellatorum? Et est sensus, quia Sunamitis ista de captiuitate, sub qua

Gg 2 per

per culpam detinebatur, ad me conuersa est, tantam ei libertatis & securitatis gratiam conferam, vt nihil aliud in ea, ô dilecta videre & mirari debeat, quam pro deuictis ac depressis vitiorum motibus, & concessis virtutum profectibus lætas gratiarum actiones & quotidiana laudum præconia.

Iam quasi in vnum coniunctis duobus parietibus, ex aduerso venientibus Iudaico, videlicet atque gentili populo, quibus ostendit totam vniuersalem constare Ecclesiam, dirigitur rursus in laudem ipsius, vt prædicet in vno corpore tam diuersas suæ dignationis gratias insigniter constitutas, & ob hoc iuste & dignè sibi gratiarum actiones persoluendas. Dicit ergò *quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis.*

Per gressus actionum cursus, per calceamenta præcedentium Patrum exempla notantur.

Quid per gressus nisi actionum cursus exprimitur? quid per calceamenta, quæ ex mortuorum animalium pellibus fiunt, nisi præcedentium Patrum, & ex hac vita subtrahentium exempla signantur? sicut enim calceamentis pedes tuentur, ita sanctorum Patrum exemplis mores eos sequentium defenduntur.

Quæ verò filia Principis, nisi aut Ecclesia, aut sancta quælibet anima illi per adoptionis gratiam dedita, qui est princeps Regum terræ? Pulchros ergò gressus habet Ecclesia, siue sancta quælibet anima in calcea-

Per filiam Principis Ecclesia intelligitur.

mentis, quia pulchros & reuerendos habet actus ex sanctorum Patrum gestis & documentis. Quare non inconuenientem subiungit: *Iunctura feminum tuarum sicut monilia; quæ fabricata sunt manu artificis.*

Per iuncturam feminum concordia duorum testamentorum accipitur, quia tam æqualiter iunguntur vetus & nouum testamentum, vt quod vnum annuntiat in figura, hoc aliud repræsentet in veritate. Sed quid est quod hæc testamenta monilibus comparantur? Monile enim componitur ex auro & argento prætiosisq; lapidibus, & in pectore matronarum ponitur, vt sit eis & pro munimento & pro ornamento. Vtrumq; autem testamentum constructum est ex diuini sensus fulgore & eloquij nitore quasi ex auro, & argento, diuersarum quoq; virtutum prædicamentis, quasi quibusdam prætiosis gémis: Et sicut Matronarum pectus monile munit & ornat, ita vtrumq; testamentum sanctæ Ecclesiæ, siue cuiusque sanctæ animæ pectus spiritualiter munit & ornat, munit quidem à vitiorum hostilitate, ornat verò virtutum pulchra varietate.

Per iuncturam feminum concordia duorum testamentorum accipitur.

Iunctura ergò feminum eius sicut monilia, quia concordia duorum testamentorum quibus quotidie sancta Ecclesia, vel quæuis sancta anima instruitur, magnum ei conferunt tutamentum & ornamentum; tutamentum quidem

Vtrumq; testamentum quare monilibus comparatur.

quidem contra peruerſitates Hæreticorum, ornamentum autem propter decorem & pulchritudinē ſenſuum & eloquiorum, ſiue quæ in ea celebrantur virtutem Sacramentorum, & honeſtatem ordinū Eccleſiaſticorum.

Artifex
monilium
id eſt teſta-
mentorum
Deus eſt.

Quis verò eſt iſte artifex, cuius manu iſta monialia, hoc eſt, teſtamenta, fabricata ſunt, niſi omnipotēs Deus, cuius volūtatē, poteſtatē, operatione hæc honeſtè compoſita, vtiliter expoſita, feliciter ſunt ſuſcepta? Quare dignitas horum teſtamentorum valde eſt commendabilis, quando tali ſunt auctore conſtituta, cuius artificio non eſt humanum, ſed diuinum, non inuentum, ſed voluntarium & poteſtatiuum, omnia enim quæcunq; voluit fecit, ſemper quæ eius velle, fuit etiā eius feciſſe.

Pſal. 13.

Omnem ergò decorem & pulchritudinem interioris hominis ſui ſancta Eccleſia ſiue quælibet ſancta anima ex iſtorum teſtamentorum cōſideratione colligit, quia ibi quaſi in ſpeculo videt quid deformitatis, quid minus formoſitatis habeat, ibi etiam intelligit quid credendum, quid ſperandum, quid amandum neceſſaria ſibi vtilitas proponat. Vnde meritò *iunctura ſæminum eius*, à ſponſo laudatur, quia concordia duorum teſtamentorū, ſiue duorum populorum, ſiue geminæ charitatis maximam & totā benè viuendi conſtituunt regulam, & certiffimam pro conſeruata re-

gula reponūt remunerationis gloriam. Et benè *iuncturam* non femorum, ſed *ſæminum* dixit, quia ex his concipitur, naſcitur & proficit omnis ſancta Eccleſia, vel cuiuslibet fidelis animæ honeſtas & vtilitas.

Cur ſæminum non femorum dicatur.

VERSVS II.

Vmbilicus tuus ſicut crater tornatilis, nunquam indigens poculis. Venter tuus ſicut aceruus tritici vallatus liſijs.

VMbelicus ventris meditullii eſt; quid ergo eſt *vmbelicus Eccleſia*, niſi ſancti Prædicatores & Doctores, qui in medio populi verſantur, eundem populum ſibi colligentes doctrinā & operatione? ſic ut enim *vmbelico* omnia adhærēt viſcera, ita populus ſuis adhærēt Prædicatoribus, ad eorum verba & exempla ſemper quaſi ad quoddam meditullium circa ſe poſitum reſpiciens, vt in eorum moribus & ſermonibus firmamentū ſibi quoddam benè viuendi conſtituat.

vmbelicus Eccleſia ſancti ſunt Prædicatores.

Sed iſte *vmbelicus ſicut crater tornatilis* dicitur, quia vt ſuperflua & inæqualia morum reſecent, ſancti Doctores ſemper ad idem verſantur, quando pro hoc adipiſcendo, quod ſemper eſt immutabile, & idē in ſui qualitate perſeuerat, currunt, laborant, & alios ſecum trahere ſeſtinant. Qui *crater nunquam indigere poculis* dicitur, quia ijdem Prædicatores ſemper abundant diuinorum

Doctores in Eccleſia quare cōparentur crateri tornatili qui nunquam indiget poculis.

Gg 3 ſententijs